

Cyngor Sir Ynys Môn	
Pwyllgor:	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
Dyddiad:	29 Tachwedd 2023
Teitl yr adroddiad:	Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol – Adroddiad Blynyddol Drafft ar gyfer 2024-2025
Adroddiad gan:	Dyfan Sion Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd
Pwrpas yr Adroddiad:	Ystyried cynigion drafft y Panel ar gyfer 2024 i 2025 ac ymateb i'r ymgynghoriad

1.0 Cefndir

Mae Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol yn gyfrifol am bennu'r lefelau a'r trefniadau ar gyfer tâl aelodau'r sefydliadau canlynol:

- Prif Gyngorau – cyngorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol
- Cyngorau Tref a Chymuned
- Awdurdodau Parciau Cenedlaethol
- Awdurdodau Tân ac Achub
- Cyd-bwyllgorau Corfforaethol

Mae'r Panel yn gorff annibynnol ac mae'n gallu gwneud penderfyniadau am:

- y strwythur cyflog sy'n pennu tâl yr aelodau
- y math o lwfansau a natur y lwfansau hynny sydd i'w talu i aelodau
- p'un a yw'r taliadau'n orfodol neu'n caniatáu lefel o hyblygrwydd lleol
- drefniadau o ran absenoldeb teuluol
- drefniadau ar gyfer monitro cydymffurfiaeth â phenderfyniadau'r Panel

Mae'n ofynnol, yn ôl y gyfraith, i'r sefydliadau a restrir uchod weithredu'r penderfyniadau a wnânt.

Bydd y Panel yn ymgynghori tan 8 Rhagfyr ar ei gynigion drafft ar gyfer 2024 i 2025, yn ogystal â chwech o gwestiynau penodol era – gweler [atodiad 1](#).

Bydd yr Adroddiad Blynyddol terfynol yn cael ei gyhoeddi erbyn 28 Chwefror 2024 ac yn weithredol o Ebrill 2024.

2.0 Cynigion drafft y Panel ar gyfer 2024-2025

2.1 Taliadau i aelodau etholedig

Mae'r tabl canlynol yn rhestru'r 15 deilydd swydd sydd â hawl i dderbyn uwch gyflog a chyflog dinesig yn 2023-2024 (yn unol â phenderfyniad y Cyngor llawn ar 23 Mai 2023) ac yn cymharu'r cyflogau cyfredol â'r cynigion drafft ar gyfer 2024-2025:

Rhestr Taliadau i Aelodau	2023-2024	2024-2025
Cyflog sylfaenol i'r holl aelodau, sydd wedi'i gynnwys yn yr holl uwch gyflogau a chyflogau dinesig isod	£17,600	£18,666
Band 1:		
Arweinydd	£56,100	£59,498
Dirprwy Arweinydd	£39,270	£41,649
Band 2:		
Aelodau'r Pwyllgor Gwaith	£33,660	£35,699
Band 3:		
Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol	£26,400	£27,999
Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio	£26,400	£27,999
Cadeirydd y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion	£26,400	£27,999
Cadeirydd y Cyngor	£26,400	£27,999
Band 4:		
Arweinydd Grwp yr Wrthblaid fwyaf	£26,400	£27,999
Band 5:		
Is-Gadeirydd y Cyngor	£21,340	£22,406

Mae'r Panel yn gofyn am farn ynghylch eu cynnig y dylid cynyddu cydnabyddiaeth ariannol yn seiliedig ar enillion cyfartalog etholwyr – gweler [cwestiwn 1](#) yn atodiad 1.

Nid oes unrhyw newidiadau pellach i'r cyflogau a'r lwfansau a delir i aelodau etholedig.

2.2 Taladau i aelodau cyfetholedig

Ar hyn o bryd, dylai aelodau cyfetholedig gael cydnabyddiaeth ariannol ar sail diwrnod neu hanner diwrnod, ond mae'r Panel wedi nodi newid tuag at ddefnydd amlach o gyfarfodydd a/neu gyrsiau hyfforddiant ar-lein. Mae rhain yn aml yn fyr ac mae pwyllgorau'n tueddu i gyfarfod yn fwy rheolaidd.

Ystyriwyd newid i gyfradd fesul awr. Byddai hyn yn adlewyrchu'n well y ffyrdd newydd o weithio a'r oriau a weithiwyd mewn gwirionedd. Fodd bynnag, cydnabu'r Panel na fyddai hyn bob amser yn briodol o bosib, yn enwedig ar gyfer cyfarfodydd wyneb yn wyneb y disgwylir iddynt parhau sawl awr.

Mae'r Panel felly'n cynnig y dylid rhoi hyblygrwydd lleol i'r swyddog perthnasol benderfynu pryd y bydd yn briodol cymhwyso cyfradd diwrnod neu hanner diwrnod neu ddefnyddio cyfradd fesul awr, lle mae'n gwneud synnwyr cyfuno nifer o gyfarfodydd byr.

Rôl	Fesul awr	Hyd at 4 awr	4 awr a throsodd
Cadeiryddion pwyllgorau safonau a phwyllgorau archwilio	£33.50	£134	£268
Aelodau cyffredin o bwyllgorau safonau sydd hefyd yn cadeirio pwyllgorau safonau ar gyfer cynghorau tref a chymuned	£29.75	£119	£238
Aelodau cyffredin o bwyllgorau safonau, pwyllgorau craffu addysg a throsedd ac anrhefn a phwyllgorau archwilio	£26.25	£105	£210
Cynghorwyr tref a chymuned sy'n aelodau o bwyllgorau safonau prif gynghorau	£26.25	£105	£210

Mae [cwestiwn 2](#) yn atodiad 1 yn ymwneud â'r cynnig uchod.

2.3 Taliadau eraill

Ni wnaed unrhyw newidiadau eraill o ran taliadau, felly mae penderfyniadau 2023-2024 yn dal i sefyll mewn perthynas â'r canlynol :

- Teithio a chynhaliaeth
- Gofal a chymorth personol
- Absenoldeb salwch
- Cyd-bwyllgorau Corfforedigl
- Cynorthwywyr i'r Pwyllgor Gwaith
- Cyflogau ychwanegol a threfniadau rhannu swyddi

3.0 Annog teithio cynaliadwy

Mae'r Panel yn ymwybodol bod cynlluniau gan llawer o gyrff yng Nghymru sy'n annog teithio cynaliadwy. Maent wedi cynghori y dylai aelodau etholedig, os oes modd, gael eu hannog i gymryd rhan yn y cynlluniau hyn.

Mae [cwestiwn 3](#) yr ymgynghoriad yn gofyn am enghreifftiau o arferion da neu syniadau eraill ynglŷn â sut y gallai'r Panel ddefnyddio ei bwerau i annog mwy o deithio cynaliadwy ymhlith aelodau.

4.0 Ymwybyddiaeth o hawliau

Mae'r Panel wedi gweld tystiolaeth o ddiffyg ymwybyddiaeth ymhlith aelodau etholedig lleol o'r taliadau y maent yn gallu eu hawlio. Mae'n dymuno clywed a yw hyn yn broblem sylweddol. Felly, mae [cwestiwn 4](#) yr ymgynghoriad yn cynnwys cyfres o gwestiynau sydd wedi'u hanelu at aelodau unigol.

5.0 Cyhoeddi gwybodaeth am daliadau

5.1 Cyngorau tref a chymuned

Ar hyn o bryd, mae'n rhaid i bob cyngor gwblhau datganiadau blynyddol o'r taliadau a wnaed i gynghorwyr unigol, i'w cyflwyno i'r Panel a'u cyhoeddi ar ei wefan.

O ran costau gofal a chymorth personol, mae'n ddigonol i bob sefydliad restru'r cyfansymiau a dalwyd a chyfanswm nifer y derbynyddion. Eleni, mae'r Panel yn teimlo y byddai'n briodol i ymestyn hyn i'r taliadau gorfodol i aelodau cyngorau tref a chymuned. Byddai hyn yn sicrhau'r cydbwysedd cywir rhwng atebolrwydd cyhoeddus a phreifatrwydd unigolion. Mae'r Panel hefyd yn gobeithio y bydd yn annog pawb i hawlio'r taliadau y mae ganddynt yr hawl i'w derbyn.

5.2 Prif gynghorau, awdurdodau parciau cenedlaethol ac awdurdodau tân ac achub

Mae'r Panel yn ystyried caniatáu cyfuno costau teithio a chynhaliadaeth y cyrff uchod mewn adroddiadau i'r dyfodol.

Mae'r Panel yn awyddus i glywed barn am y cynigion uchod – gweler [cwestiwn 5](#) a [cwestiwn 6](#).

6.0 Argymhelliad

Gofynnir i'r Pwyllgor:

- ystyried penderfyniadau drafft y Panel ar gyfer 2024-2025, a'r cwestiynau ychwanegol
- awdurdodi swyddogion i ymateb i'r ymgynghoriad yn unol â thrafodaethau'r Pwyllgor.

Papur cefndirol: Adroddiad Blynyddol drafft Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol 2024-2025:

[Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol: adroddiad blynyddol drafft 2024 i 2025 | LLYW.CYMRU](#)

Cwestiwn 1 - Cynyddu cydnabyddiaeth ariannol drwy ddefnyddio'r Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion (ASHE)

Mae'r Panel yn gwbl ymwybodol o'r cyfyngiadau presennol ar gyllid cyhoeddus ac effaith ei benderfyniadau ar gyllidebau Prif Awdurdodau. Mae'r Panel hefyd yn ystyriol o'n Nodau a'n Hamcanion i gynnig pecyn cydnabyddiaeth ariannol teg a rhesymol i gefnogi aelodau etholedig ac annog amrywiaeth mewn cynrychioliaeth. Felly, rydym yn cynnig y dylid cynyddu eu cydnabyddiaeth ariannol yn seiliedig ar enillion cyfartalog eu hetholwyr.

A ydych chi'n credu bod y Panel wedi taro'r cydbwysedd cywir rhwng fforddiadwyedd a chydabyddiaeth ariannol ddigonol i gynrychiolwyr? Os nad ydych yn cytuno, a oes gennych unrhyw awgrymiadau eraill?

Ydw

Nac ydw

Dim barn

☐
☐
☐

Unrhyw sylwadau ychwanegol

Cwestiwn 2 – Hyblygrwydd lleol ar gyfer taliadau i unigolion cyfetholedig

Mae'r Panel wedi cael tystiolaeth y byddai'n fwy costeffeithiol ac yn decach i roi hyblygrwydd o ran talu'r rhai sy'n aelodau cyfetholedig o bwyllgorau Prif Gyngorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub.

Felly, mae'r Panel yn cynnig y dylai fod hyblygrwydd lleol i'r swyddog perthnasol benderfynu pryd y bydd yn briodol cymhwyso cyfradd diwrnod neu hanner diwrnod neu ddefnyddio cyfradd yr awr lle mae'n gwneud synnwyr cyfuno nifer o gyfarfodydd byr.

A ydych yn cytuno â'r cynnig hwn? Os nad ydych yn cytuno, a oes gennych unrhyw awgrymiadau eraill?

Ydw

Nac ydw

Dim barn

Unrhyw sylwadau ychwanegol

--

Cwestiwn 3 – Annog teithio cynaliadwy

Hoffai'r Panel sicrhau ein bod yn cefnogi cynaliadwyedd amgylcheddol yn ein penderfyniadau ynglŷn â chydabyddiaeth ariannol. Rydym yn ymwybodol bod cynlluniau mewn llawer o gyrff yng Nghymru sy'n annog teithio cynaliadwy ac rydym wedi cyngori y dylai aelodau etholedig, os oes modd, gael eu hannog i gymryd rhan yn y cynlluniau hyn.

A oes gennych unrhyw enghreifftiau da o arferion da neu syniadau eraill ynglŷn â sut y gallem ddefnyddio ein pwerau i annog mwy o deithio cynaliadwy ymhlith aelodau?

Oes

Nac oes

Dim barn

Unrhyw sylwadau ychwanegol

--

Cwestiwn 4 – Ymwybyddiaeth o hawliau cynrychiolwyr

Mae'r Panel wedi gweld tystiolaeth o ddiffyg ymwybyddiaeth ymhlith aelodau etholedig lleol o'r taliadau y maent yn gallu eu hawlio. Hoffem glywed a yw hyn yn broblem sylweddol, ac os felly, byddwn yn anelu at godi ymwybyddiaeth ymhellach, drwy dargedu meysydd lle y gall hyn fod yn broblem.

Nodwch pa fath o gorff rydych yn ei wasanaethu (dewiswch bob un sy'n gymwys):

Prif Gyngor	☐
Cyngor Cymuned neu Gymuned Tref	☐
Awdurdod Tân ac Achub	☐
Awdurdod Parc Cenedlaethol	☐

Beth yw eich statws?

Aelod	☐
Aelod Cyfetholedig	☐
Arall	☐

A ydych chi'n gwybod bod gennych hawl i rai neu bob un o'r canlynol?

- Cydnabyddiaeth ariannol am eich rôl

Ydw	☐
Nac ydw	☐

- Pensiwn (prif gynghorau yn unig)

Ydw	☐
Nac ydw	☐

- Ad-daliad am dreuliau

Ydw
Nac ydw

- Ad-daliad am gyfrifoldebau gofalu

Ydw
Nac ydw

- Taliadau absenoldeb teuluol (Prif Gynghorau yn unig)

Ydw
Nac ydw

Pa gamau y mae eich cyngor neu'ch awdurdod yn eu cymryd i sicrhau bod ei aelodau etholedig a'i aelodau cyfetholedig yn ymwybodol o'r symiau y mae ganddynt hawl iddynt?

Cwestiwn 5 – Cyhoeddi symiau wedi'u cyfuno ar gyfer Cyngorau Cymuned a Thref

Mae'n ofynnol i Gyngorau Cymuned a Thref gyflwyno datganiad blynyddol o daliadau i'r Panel erbyn 30 Medi bob blwyddyn, a chyhoeddi hyn ar eu gwefan hefyd. Mae'r Panel wedi darparu templed o ffurflen i glercod ei defnyddio. Mae'r Panel wedi trafod ac ystyried newid y gofynion ar gyfer Cyngorau Cymuned a Thref wrth gyflwyno eu ffurflen datgan taliadau. Nod y Panel yw symleiddio gweinyddiaeth ac annog Cyngorau i sicrhau bod yr holl daliadau gorfodol yn cael eu gwneud i aelodau unigol.

Mae'r Panel yn cynnig, o fis Medi 2024, bod angen i'r ffurflenni ddangos cyfanswm y symiau a dalwyd mewn perthynas â'r taliadau gorfodol a grybwyllwyd uchod. Dyna'r cyfraniad o £156 at gostau gweithio gartref, y lwfans traul cyfradd sefydlog o £52 a'r costau teithio a chynhaliath a dalwyd.

Mae hyn yn dod â'r rhain yn unol ag adrodd costau gofal a lwfansau cymorth personol.

A ydych chi'n cytuno y gall y ffigurau hyn gael eu cyhoeddi fel cyfanswm i'r holl aelodau yn hytrach nag yn unigol?

Ydw
Nac ydw
Dim barn

☐
☐
☐

Beth yw'r rhesymau dros eich barn?

Cwestiwn 6 – Cyhoeddi symiau wedi'u cyfuno ar gyfer cyrff eraill

Mewn adroddiadau yn y dyfodol, rydym yn ystyried caniatáu cyfuno costau teithio a chynhaliaeth aelodau prif gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub, a byddai gennym ddiddordeb yn eich barn.

A ydych chi'n cytuno y gall y ffigurau hyn gael eu cyhoeddi fel cyfanswm i'r holl aelodau yn hytrach nag yn unigol?

Ydw

Nac ydw

Dim barn

☐
☐
☐

Beth yw'r rhesymau